

У НОВОМЕ САДУ У СУБОТОУ 1. МАЈА 1876.

ПОЗОРИШТЕ

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази свака о дану сваке представе на по тавака. — Стои за Нови Сад 40, а на страну 60 п. месечно. — Претпилата се шаље Коријелу Јовановићу, који се из љубави према позоришту примио да разашиље овај лист.

КРАЉ ЛИР.

(Наставак.)

Будала.

Чико, знаш шта је: набави ми учитеља, који би ме лагању учио! Бали сам добио вољу да научим лагање, баш бих радо учио лагати.

Лир.

Ћути, будало, јер ако почнеш лагати, добићеш батина.

Будала.

Ех, онда је чудно то сродство између тебе и твоје ћерке: она хоће да ме туче кад истину говорим, а ти опет претиш ми батинама, ако станем лагати; међу тим туче ме и једна и друга страна ако ћутим и ништа не говорим! — Све бих на свету волео да сам, само будала да нисам, ал' да, још бих нешто волео да нисам. Знаш, чико, не бих још никада желео, да сам ти, јер, ти си својој памети подсекао и један и други крај, па ти у средини није ништа ни остало! А, ха! Ево баш где иде један подсечени крај твоје памети.

Гонерила (дође, има око главе велику украшену дијадему.)
Лир.

Како, како кћери моја? Као да ти та тешка, златна дијадема, сувише притискује нежно чело, јер, тако ми се чини, као да се и сувише намрштених бора по њему накупило?

Будала.

Ох, како си ти добар био, чико, док ти не беше нужде, да се бринеш о њеним борама по челу! Али сад? Сад си ти нула без цифре, а ја сам опет нешто више, јер ја сам и данас оно, што сам пре био, то јест будала, а ти данас ниси баш ништа! (Гонерили.) Да, да, разумем те, ја морам језик за зубе, је ли? Тако ми заповеда то твоје лице и без речи. (Пева.)

Да, да:

Ко последњу кору да,

Тражиће је, али — да!

То ти је празна мауна! (Шоказује Лира.)

Гонерила.

Будала, сире, разуздана та,
И остали безобразни ваш рој
Заподева нам кавгу сваки час,
И несносан, непрестан траканац;
Ја мицљах, биће дост' обзнатит вам;
Ал' бојим се, по вашим речима
И радњи, да сте ви бали заштитник
И благосиљач свег тог покора;
Јер то не прође вам без укора,
Устук не спава, што би, бринућ' се
За благостање целе државе
Налет' вам могао какву увреду,
Иначе стидно, ал' по невољи
Тек мудар поступак.

Будала.

Јер ти знаш, чико:
Кукавчиће вуга рани
Ал' и себе тим сарани.

Лир.

Јеси л' ти наша кћи?

Гонерила.

Користите се својом мудрошћу! Обдарени сте њом, па маните те ћуди, што вас прерушише свог од скора доба.

Будала.

Кад кола повуку коња, зар не ће то и магарац видети? Хоп, Јоцане, ала те волим!

Лир.

Има ли, ко ме зна? Је л' ово Лир?
Је л' Лиров ход? Је л' збор? Камо му вид?
Малаксао ум, узет' му разбор сав.
Ха! Да л' сам будан? Није тако, не!
Да л' зна ко да ми каже ко сам ја?

Будала.

Лирова сенка.

Лир.

То би да знам; јер по знацима владалачким, по знању и разуму, могао би ме ко преварити, да имам ћери.

Будала.

Које ће те начинити послушним оцем.

Лир.

Ваше име, лепа госпођо?

Гонерила.

То чуђење ми, сире, наличи
На друге нове лакрије вам.
Разумите ме добро, молим вас:
Будите мудри, кад сте частан, стар.
Држите овде перјаника сто,
Распуштенике, смеле блуднике,
Те овај двор наш, нима окужен,
Ко крчма стоји: наслада и блуд
Мој часни дворац чине локандом
И сводиштем. Налаже већ и стид
Да буде крај; па знајте жељу ми,
Да не морам учинит' силом то
У мал'те мало пратиоце вам;
Нек само таки уз вас остану,
Што доликују вашој старости,
Познају вас и себе.

Лир.

Триста громова! —

Седлајте коње; скуп'те пратњу ми.

Одрод копиле, не ћу т' више бит'
На терету! Имам још једну ћер.

Гонерила.

Бијете моје људе. Граја вам
Растреса се над бољим од {себе. (Албаније дође.)

Лир.

Еј сад се кај ам' доцкан! (Албанију.) Ви сте сер?
Је л' ваша воља збор'те, сире, то?
Коње ми спреж'те. Незахвални, хеј!
Ој враже ти, са срцем каменим,
Ниморска авет није таки гад
Ко кад се кажеш ти у детету.

Албаније.

Молим вас —

Лир (Гонерили.)

Лажеш, ево проклета!
Мој пратилац је сваки одабран,
Што и најману своју дужност зна,
Те будно чува свог имена глас.
Мајушна грешко корделиј'на, хеј,
Како ме може тол'ко згадит' ти,
Са срца мог врата иставит',
Из срца мог ишчунаст' милост сву
Те бацит' је у жуч! — Ох, Лир, Лир, Лир!

(Удара се у главу.)

Куц' на та врата, улаз лудости,
А мудrosti ти излазак. — Хајд', хајд'
Хој, момци!

Албаније.

Невин, господару, ја,
Јер не знам, што вас љути.

(Наставиће се.)

Д В Е С Л А В Н Е Ж Е Н Е.

(Наставак).

Рашел (Рахила) Феликсова роди се у сиромашној кући јеврејској; она се управо роди на путу, у Мунфу, у кантону Аргаву, у Швајцарској, године 1821. Отац јој беше сиромашан елсаски Јевреј, што тргује од куће до куће. С марамама, с пантљикама, с иглама и с чипкама — свеколиком трговином својом, тумараше он од села до села, с вашара на вашар. Био је син кукавног неког надничара, те, да богме, једва ако је иоле тек окусио наставе и науке; али разборитошћу, која је урођена Јеврејину, и уз то меким својим тепоргласом, стече он себи многа пријатеља, а сила

пута и по који франак. На том, тако скитању, успут роди се Рашел.

Путоваше та кукавна породица попајвише пешке: отац и мати са ситном својом децицом. Верни им пратилац, велико исето једно, које зваху Мутон, мораде путем носити децицу наизменце, час једно час друго, чим би које од њих ножице заболеле. Једног дана стигну они у стародавну варош Ремс, у Шампању у Француској, где се некад краљеви крунисаху. Ту је било, где је Рашел са сестром својом Саром први пут, јопи измалена, пошла стазом, којом на послетку изиђе уметница и дође до

славе и части; првој било тек четир године, а сестра јој навршила пету. Сара је умела с особитом љуцишћу певати неколико омањих песмица, од којих се највећма допадала слушаоцима песма о „малој просјакињи“. Случај хтео, те се у тај пар у крчми, где је сиромашна породица јеврејска па конаку била, десе пиферари, ти на далеко познати свирци, пастири из Абрауца, што свирају у свирале (у гајде) као и наши гајдаши. У свирале свирајући и уз то припевајући, скитају се они, у свом чудно лепом шареном народном оделу, мало не по читавој западној Европи; по где који се упунте чај и у наше крајеве.

Укоченим очима гледаше Сара, како та оригинална дружина свирачка једног вечера у крчми броји крајџаре, што је тај дан заслужила по улицама по вароши. „И ја ћу да певам као и они,“ рече она у себи, и сутра дан украде се са сестрицом својом Рашелом, те обадве пристану уз те Талијанце, па по улицама стапе Сара певати песму о „малој просјакињи.“

Рашел још није умела певати; она ће испрва само купити крајџаре, којима слушаоци дариваху Сару за песму њезину. Како су им очице од радости блистале кад у вече кући дођу и изруче пред родитељима гомилу новаца, што су тај дан заслужиле. Али како се убезекнуше, кад их отац, место да их похвали, стаде исовати и саветовати, да ни пошто више не просјаче тако по улицама.

(Свршиће се.)

СЛУШАЧИ

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Глувак“, „Лек од пунница“.) Ове две шаљиве игре приказане су па нашој позорници 20. априла о. г. „Глувак“ је нов комад од драматичне комике. Професор Мертел (Лукчић) има кћер Јозефину (Л. Хадићева), коју хоће да уда за Хеслајна (Сајевић), што му се овај знао додорити, претварајући се, да лудује за лечењем водом. Сестра професорова Себаховица (Б. Хадићева) да би изиграла и брата и његовог воденог младожењу договори се са дром Блументалом (Добриновић) који воли Јозефину и ког и она воли, те он као путник долази у гостиницу код „дивљака“ где су сви одсели били. Блументал као путник издаје се за глувог и после многих комичних сцена приволи Хеслајна, да се одрече Јозефине, коју посте он добија заједно с благословом од професора Мертла, који у свом зету, на своју велику радост, налази лекара, који лечи водом.

Мало за тим разболи им се мати тешко, и мордоше је однети у болницу. Отац им, од туге и жалости, није могао кукавне болеснице ни за часак да остави; покућарење с еспалом својим мораде прекинути, те не имаћаше ни хлеба да зарани сироту дечицу своју. Сестрице пођу опет по улицама и Сара певаше своје песмице, те сваки дан доносише приличну крајџару родитељима својима у невољи. Шта ће кукавни отац; тешко му је било на срицу, али сад не могаше закратити дечици својој, да не пођу за том милостијом — нужда закон мења, вели пословица!

На радост њих свију оздрави мати им, и сад они сви заједно наставе као и пре тога своје скитање од немила до недрага: пођу по Француској свуд у накрст.

Иза јулијске буне стиглу они у Париз, и нађу станка и конака у кући једној за сиротињу, у улици „де Де-Порт“, иза хотела „де Виљ“, у којем је живио чувени писац Пол Де-кок. Сари је било тада десет, а Рашели девет година. Дан на дан певале су њих две по улицама у тој престоници француској, и доиста сваком падну у очи. Сваког вечера дошли би оне на пијацу пред берзом и поред запалjenih свећа давале би свој мали концерат. Рашел певаше оне најомиљеније родољубне песме француске: „Паризијен“ и „Марселијезу“ тако страсно и одушевљено, да јој се свако дивио; крајџаре им падају као киша.

Представа је добро испала. Сајевић је озобито добро приказао човека, који само за свој тробух живи. Његова жива, окретна и пунна комиче игра павела је не само публику на смеј него и некоје од самих представљача, који се нису могли одржити, а да не прену у смеј у његовој сцени са пазови-глуваком. Од смеја, где му места није, требало би се нашим глумцима чувати па позорници, јер иначе оде сва илузија. Добриновић би ваљао да више истакне двогубу игру, коју има да изведе као човек, који није глув него се само претвара да је то. Ту двогубу игру треба и публика да примети, да би тим цела игра тим комичија постала.

„Лек од пунница“ није ишао онако добро као што смо тај комад вични гледати па нашој позорници. Једини је Зорић (Дон Клето) ексцелирао и публику на смеј и на изјављивање донађања павео.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

21. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТИЛАТИ 18.

У НОВОМЕ САДУ У СУБОТУ 1. МАЈА 1876.

ЖЕНЕ У УСТАВНОМ ЖИВОТУ.

Шаљива игра у 3 чина, од Коломана Тота, превео Јустин Милан Шимић.

О С О Б Е:

Валента Банфалви, газда на селу	Ружић.
Христина, његова жена	Д. Ружићка.
Илка, његова кћи	Л. Хацићева.
Виљем Берчеји	Лукић.
Челеји, газда на селу	Јуришић.
Истирка, његова жена	Ј. Поповићева.
Фаника Питварошишица	Б. Хацићева.
Барбоч, крчмар	Добриновић.
Певац	Бунић.
Јован, бенфалвијев слуга	Вожовић.
Селеји	Марковић.
Барон Сланкамени	Сајевић.

Народ и гости. — Збива се први чин у Ванриту, а други и трећи у Пешти у садање време.

У недељу 2. маја први пут: „АЛА СУ СМЕШНИ ТИ МУЖЕВИ.“ Шаљива игра у 2 чина, написали Жем Фис и Делакур. С француског.

Поштовани претплатници умољавају се, да би изволели исплатити први а сада већ и други део своје претплате у књижарској трговини браће Поповића.

Улазнице се продају у писарници позоришној (стану матичином) од 9—12 пре подне и од 3—5 сахата после подне, а после на каси.

Поједини бројеви овога листа продају се обдан по 5 д. а. вр. у српској народној задружијој штампарiji, у позоришној писарници и у вече на каси.

БОЛУЈЕ: П. ПОПОВИЋ.

ПОЧЕТАК У 7 И ПО А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.